SÓKNARÁÆTLUN
VESTFJARÐA
2020-2024

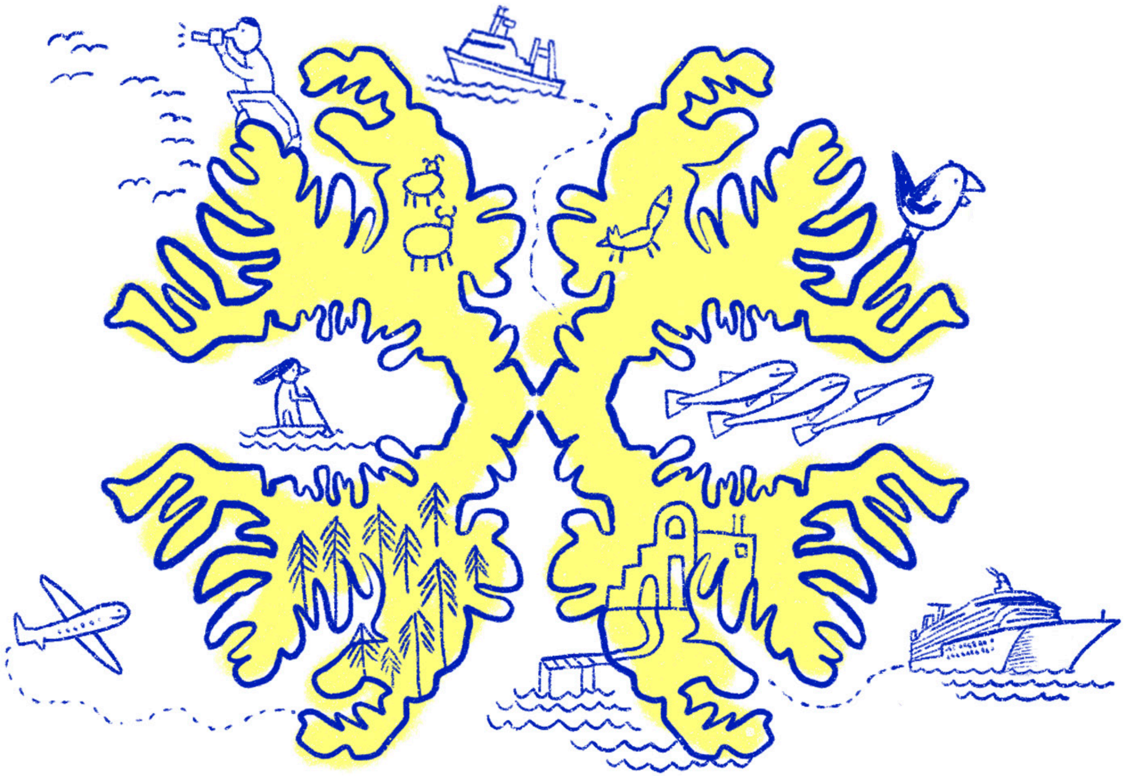

ENDURSKOÐAÐAR ÁHERSLUR 2023

Vestfjarðastofa

Fjórðungssamband Vestfirðinga

SÓKNARÁÆTLUN VESTFJARÐA

SÓKNARÁÆTLUN
VESTFJARÐA

Vestfjarðastofa

Fjórðungssamband
Vestfirðinga

Sóknaráætlun Vestfjarða 2020-2024

Unnið af Vestfjarðastofu
fyrir Fjórðungssamband Vestfirðinga
Nóvember 2019

Útgáfa 2.0

Ábyrgðarmaður: Sigríður Ólöf Kristjánsdóttir, framkvæmdastjóri

Ráðgjöf: Capacent

Grafísk hönnun: Pixel ehf.

Myndir: Rán Flygering

INNGANGUR

Sóknaráætlun Vestfjarða 2020-2024 er stefnumótandi sértæk byggðaáætlun fyrir Vestfirði sem felur í sér stöðumat, framtíðarsýn, markmið og aðgerðir. Í henni er falin sýn íbúa svæðisins á það hvernig Vestfirðir eigi að þróast næstu ár.

Við mótun Sóknaráætlunar var gert ráð fyrir endurskoðun á áherslum á miðju tímabili. Sett voru áhersluverkefni til fyrstu þriggja ára og árið 2022 var ráðist í endurskoðun á áherslum Sóknaráætlunarinnar. Endurskoðun á áherslum var unnin með samtölum við hagaðila, á Fjórðungsþingi Vestfirðinga og á Ungmennaþingi Vestfjarða haustið 2022. Í desember var boðað til fundar hagaðila og farið yfir niðurstöður rýni og að lokum vann vinnuhópur hluta stjórnar og starfsmanna Vestfjarðastofu tillögur sem samþykktar voru af stjórn Vestfjarðastofu á stjórnarfundi þann 15. febrúar 2023.

Nýjar áherslur eru því lagðar til grundvallar ákvörðun um áhersluverkefni Sóknaráætlunar Vestfjarða fyrir árin 2023 og 2024. Við næstu úthlutun Uppbyggingarsjóðs Vestfjarða verða nýjar áherslur lagðar til grundvallar ákvarðana um styrkúthlutanir.

Áhersluverkefni og verkefni studd af Uppbyggingarsjóði verða valin með tilliti til þeirra áherslna og mælanlegu markmiða sett eru fram í Sóknaráætlun.

Vestfjörðum 20. mars 2023

Sigríður Ólöf Kristjánsdóttir
framkvæmdastjóri Vestfjarðastofu

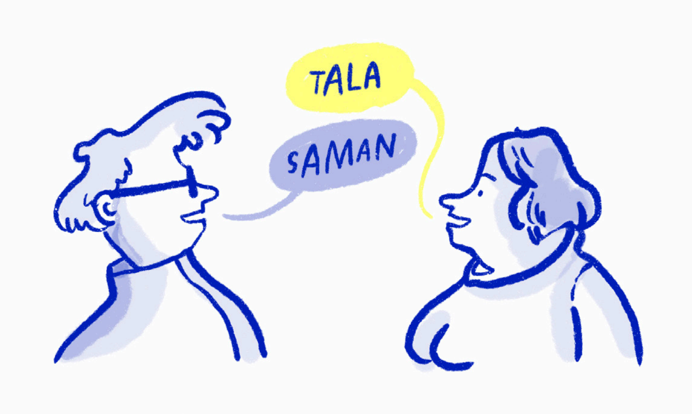

FERLI ENDURSKOÐUNAR

Vestfjarðastofa annast gerð nýrrar Sóknaráætlunar í umboði Fjórðungssambands Vestfirðinga. Stýrihópur hefur yfirumsjón með framgangi verkefnisins og var ráðgefandi í stefnumótun.

Sjö manna stýrihópur:

- Tveir fulltrúar úr samráðsvettvangi
- Tveir úr stjórn FV
- Tveir starfsmenn Vestfjarðastofu
- Einn ráðgjafi frá Capacent

Fundir og samráð

- Stórfundur í Bolungarvík 29. maí 2019
- Opnir vinnufundir á Patreksfirði og Hólmavík
- Fundir með ungmennum (16-25 ára) á Ísafirði, Flateyri, Patreksfirði og Hólmavík
- Fundur samráðsvettvangs Sóknaráætlunar
- Fundir stýrihóps við gerð nýrrar Sóknaráætlunar Vestfjarða
- Óskað eftir umsögnum í samráðsgátt

HEIMILDIR OG GÖGN

- Krossgötur – Sviðsmyndagreining Vestfjarða
- Vestfirðir – Stöðugreining Byggðastofnunar
- Byggðaáætlun
- Aðalskipulög sveitarfélaga á Vestfjörðum
- Íbúakönnun landshlutanna
- Fyrirtækjakönnun landshlutanna
- Áfangastaðaáætlun Vestfjarða

SKÖRUN ATVINNU- OG ÞJÓNUSTUSÓKNARSVÆÐA

Vestfirðir - Vesturland skörun á atvinnu- og þjónustu-sóknarsvæðum.

Sameiginlegt svæðisskipulag Dalabyggðar, Reykhóla-hrepps og Strandabyggðar 2018-2030 var unnið til að stilla betur saman strengi og virkja samtakamátt sveitarfélaganna. Í því er mörkuð stefna sem tekið er tillit til í Sóknaráætlun Vestfjarða 2020 –2024.

Þegar er hafin vinna við eitt samstarfsverkefni á þessum grunni – Hringveg 2.

SAMSKIPTA- OG KYNNINGARÁÆTLUN

Mikilvægt er að auka vitund íbúa um tilurð Sóknaráætlunar og þau tækifæri sem í henni liggja til eflingar landshlutans. Líkur á árangri Sóknaráætlunar aukast með þátttöku íbúa, atvinnulífs og kjörinna fulltrúa. Til þess eru ýmsar leiðir færar og verða hér á eftir taldar upp nokkrar þeirra sem notaðar verða við kynningu á Sóknaráætlun Vestfjarða.

SAMSKIPTAÁÆTLUN

Samskiptaleiðir

- Fundir og ráðstefnur
- Auglýsingar
- Samfélagsmiðlar
- Heimasíða Vestfjarðastofu
- Póstlistaútsendingar
- Greinaskrif og umfjallanir í fjölmiðlum

Leið	Aðgerð	Ársfjórðungur				Markhópur			
		F1	F2	F3	F4	M1	M2	M3	M4
Fundir og ráðstefnur	Kynningarfundir fyrir sveitarstjórnarmenn	X				X			
	Kynningarfundir fyrir starfsmenn sveitarfélaga	X				X			
	Kynningarfundir fyrir fyrirtæki og íbúa		X				X	X	X
	Vinnustofur í tengslum við úthlutun Uppbyggingarsjóðs				X		X	X	X
	Úthlutunarhátíð	X				X	X	X	X
Auglýsingar	Úthlutun – bæklingi dreift í öll hús				X	X	X	X	X
	Úthlutun – auglýsingar í svæðismiðlum				X	X	X	X	X
	Úthlutun – samfélagsmiðlar				X	X	X	X	X
	Kynningarfundir fyrir íbúa – svæðismiðlar	X					X	X	X
	Kynningarfundir fyrir íbúa – samfélagsmiðlar	X					X	X	X
	Úthlutunarhátíð – samfélagsmiðlar	X				X	X	X	X
Samfélags-miðlar	Fréttir af framkvæmd Sóknaráætlunar – 1x í mánuði	X	X	X	X	X	X	X	X
	Kynning á verkefnum sem hlotið hafa styrk – 1 x í mánuði	X	X	X	X	X	X	X	X
	Kallað eftir hugmyndum að áhersluverkefnum	X			X	X	X	X	X
	Greinum á svæðismiðlum og prentútgáfum deilt	X	X	X	X	X	X	X	X
	Fréttum af áhugav. verkefnum annarra landshl. deilt	X	X	X	X	X	X	X	X
Heimasíða	Fréttir af framkvæmd Sóknaráætlunar – 1x í mánuði	X	X	X	X	X	X	X	X
	Kynning á verkefnum sem hlotið hafa styrk – 1x í mánuði	X	X	X	X	X	X	X	X
	Kallað eftir hugmyndum að áhersluverkefnum				X	X	X	X	X
	Greinar af svæðismiðlum og prentútgáfum	X	X	X	X	X	X	X	X
Póstlistar	Útsendingar á rafrænan samráðsvettvang – 4x á ári	X	X	X	X	X	X	X	X
	Fréttir af Sóknaráætlun sent með fundargögnum[1]	X	X	X	X	X			
	Kallað eftir áhersluverkefnum frá samráðsvettvangi				X	X	X	X	X
	Auglýsingar um úthlutun á póstlista				X	X	X	X	X
Greinar umfjöllun	Greinar í svæðis- vefmiðla (bb.is, urvor.is) 4x á ári	X	X	X	X	X	X	X	X
	Viðtal/umfjöllun í einum landsmiðli – 1x á ári					X	X	X	X

Markhópar
M1 - Sveitarstjórnarmenn og starfsmenn sveitarfélaga. **M2** - Íbúar Vestfjarða.
M3 - Fyrirtæki á Vestfjörðum. **M4** – Menningarstofnanir á Vestfjörðum.

HEIMSMARKMIÐ SAMEINUÐU ÞJÓÐANNA

Markmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun

Heimsmarkmiðin eru framkvæmdaáætlun í þágu mannkynsins, jarðarinnar og hagsældar.

Með henni er leitast við að stuðla að friði um gjörvallan heim og þar með auknu frelsi.

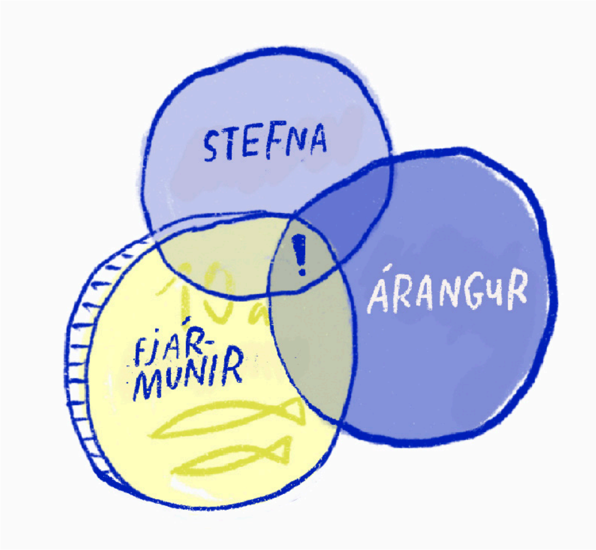

MEGINMARKMIÐ MÁLAFLOKKA

ATVINNA OG NÝSKÖPUN

Fjölga fyrirtækjum, störfum og vel **menntuðu** starfsfólki og auka þannig **verðmætasköpun** í landshlutanum

SAMFÉLAG

Hækka menntunarstig með aðgengi að hágæða **menntun**, auka **velferð**, bæta **lýðheilsu** og efla þannig mannauð og atvinnulíf.

UMHVERFI OG SKIPULAG

Auka **umhverfisvitund** íbúa, sveitarfélaga og fyrirtækja, bæta aðgengi að **sjálfbærum lausnum** og draga úr sóun.

MENNING

Á Vestfjörðum **blómstri** menning sem er studd af öflugum fyrirtækjum og sveitarfélögum. Þar sé **auðugt** listalíf, viðburðir og framúrskarandi aðstaða til útiveru.

VESTFIRÐIR – STAÐA 2019

Heildarfjöldi íbúa á Vestfjörðum í upphafi árs 2019 var 7.063 manns.

Árið 1999 var íbúafjöldinn 8.503, þannig að mikil fækkun hefur orðið á þessu tímabili og enn meiri ef litið er lengra aftur í tímann.

Íbúar á Vestfjörðum eru um 2% af mannfjölda landsins árið 2019 en voru um 2,9% landsmanna árið 2000. Ef skoðuð er íbúaþróun á Íslandi hefur hlutfallslega mest fækkun verið á Vestfjörðum eða um 42%. Fjöldi innflytjenda á Vestfjörðum var í upphafi árs 2019 um 1.227 og hefur fjölgað nokkuð síðustu ár en þeir voru 585 árið 2000. Fjölgun innflytjenda hefur verið lyftistöng fyrir atvinnulíf og menningu víða á Vestfjörðum og hafa þar orðið til lífleg fjölmenningarsamfélög. Hlutfall erlendra íbúa hefur hækkað mikið á síðustu 10 árum og eru þeir nú um 14% íbúa á Vestfjörðum.

9 sveitarfjölög

7.063 íbúar

STAÐA LANDSHLUTANS

S — Helstu styrkleikar

- Ímynd hreinnar náttúru
- Gjöful fiskimið
- Tækifæri tengd sjálfbærri nýtingu náttúruauðlinda
- Hátt atvinnustig
- Fjölskylduvænt umhverfi

Ó — Helstu ógnanir

- Samfélagsbreytingar fjórðu iðnbyltingarinnar
- Aðgerðarleysi og ákvarðanafælni stjórnvalda
- Hindranir og skilningsleysi opinberra aðila á aðstæðum á svæðinu
- Höfuðborgarmiðuð stefnumótun hins opinbera

V — Helstu veikleikar

- Einhæft atvinnulíf
- Menntunarstig undir meðaltali
- Veikir innviðir
  - Ófullnægjandi samgöngur
  - Ótryggt rafmagn
  - Ófullnægjandi netsamband

T — Helstu tækifæri

- Samfélagsbreytingar fjórðu iðnbyltingarinnar
- Áætluð styrking innviða svo sem samgangna og raforkukerfis
- Uppbygging og nýsköpun innan nýrra stoða atvinnulífsins svo sem fiskeldis og ferðaþjónustu

FRAMTÍÐARSÝN

Framtíðarsýn er hnitmiðuð lýsing á því hvernig heimamenn sjá landshlutann fyrir sér árið 2030. Dregin er upp mynd af eftirsóknarverðri stöðu sem ætlunin er að ná og hverju heimamenn óska að hafa áorkað eftir tiltekinn tíma. Sóknaráætlun er einn liður í því að ná þeirri framtíðarsýn sem að er stefnt.

Vestfirðir eru **framúrskarandi svæði** til að búa, starfa, heimsækja og njóta **hreinnar náttúru** og kyrrðar. Þar er öflugt, vaxandi **alþjóðlegt þekkingarsamfélag** sem einkennist af kraftmikilli sköpun, sterkri sjálfsmynd og **umhverfisvitund**. Góðir innviðir, öflug samfélagsleg þjónusta og **fjölbreytt atvinnulíf** sem einkennist af virðingu fyrir umhverfi, samfélagi og auðlindum.

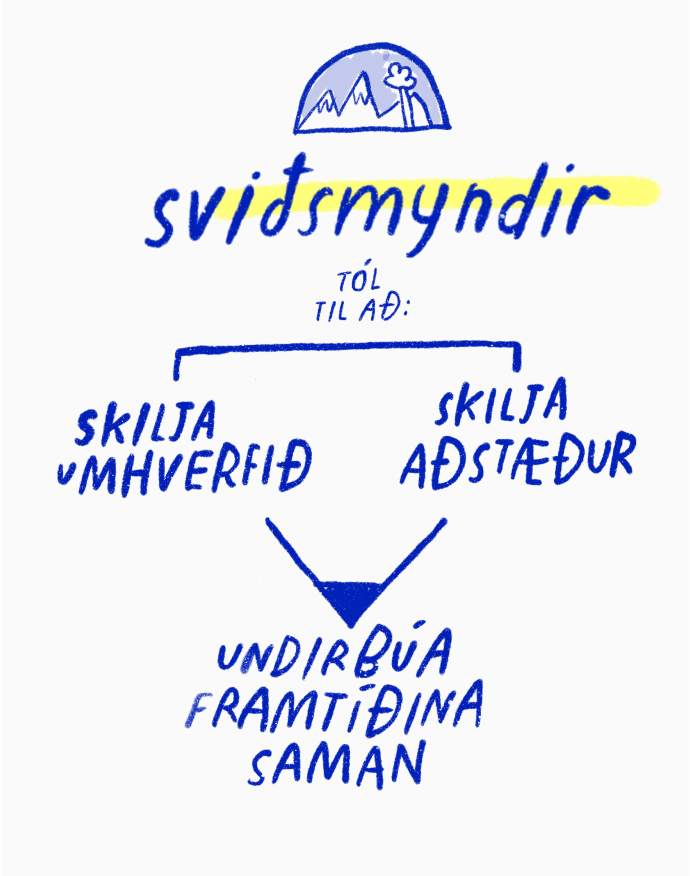

FORSENDUR

ÁRANGUR SÓKNARÁÆTLUNAR VESTFJARÐA BYGGIR Á ÞVÍ:

1. Að Sóknaráætlun Vestfjarða verði samstarfsverkefni sveitarfélaga, íbúa, stofnana og atvinnulífs á Vestfjörðum.
2. Að á tímabili þessarar Sóknaráætlunar verði Hringvegur 2 lagður bundnu slitlagi og fær allt árið.
3. Að lög og reglugerðir um nýtingu auðlinda séu skýr og þeim fylgt.
4. Að verkefnum Byggðaáætlunar verði hrint í framkvæmd.
5. Að flutningskerfi raforku á Vestfjörðum verði samkeppnishæft við aðra landshluta.
6. Að fjarskiptakerfi á öllum Vestfjörðum verði samkeppnishæft við aðra landshluta.
7. Að húsnæðisskortur hamli ekki atvinnuuppbyggingu og ný tegund húsnæðislána nýtist á Vestfjörðum.
8. Að áætlunarflug verði skilgreint sem almenningssamgöngur og samgöngumiðstöð verði byggð upp á höfuðborgarsvæðinu.
9. Að aðgengi að fjölbreyttri heilbrigðisþjónustu verði tryggt.

STEFNA OG MEGINÁHERSLUR MÁLAFLOKKA

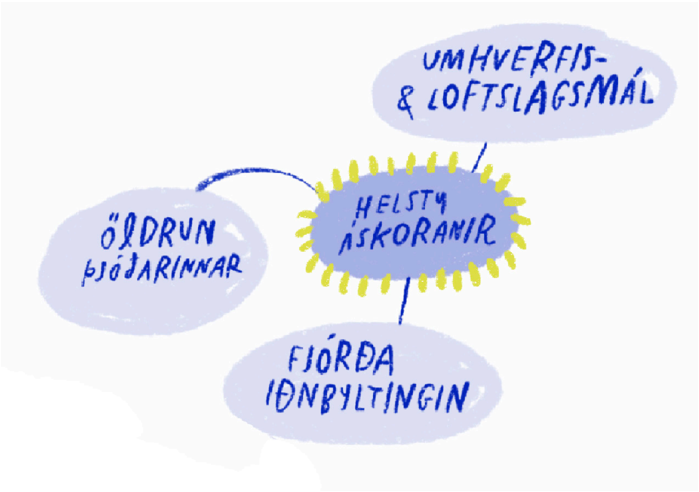

YTRI ÁHRIFAÞÆTTIR

LOFTLAGSMÁL

RÍKIÐ

SVEITARFÉLÖG

ATVINNA OG **NÝSKÖPUN**

Fjölga fyrirtækjum, störfum og vel **menntuðu** starfsfólki og auka þannig **verðmætasköpun** í landshlutanum.

SAMFÉLAG

Hækka menntunarstig með aðgengi að hágæða **menntun**, auka **velferð**, bæta **lýðheilsu** og efla þannig mannauð og atvinnulíf.

UMHVERFI OG **SKIPULAG**

Auka **umhverfisvitund** íbúa, sveitarfélaga og fyrirtækja, bæta aðgengi að **sjálfbærum lausnum** og draga úr sóun.

MENNING

Auka samvinnu um menningarviðburði, tryggja staðbundinn vettvang til lýðræðislegrar umræðu.

FJÓRÐA IÐNBYLTINGIN

ATVINNA OG NÝSKÖPUN

Helstu styrkleikar (S)

- Hátt atvinnustig
- Uppbygging í fiskeldi
- Hátt hlutfall tekna af menningu og listum miðað við aðra landshluta
- Hringtengdur ljósleiðari
- Nálægð við fiskimið
- Hugvit
- Drifkraftur

Helstu ógnanir (Ó)

- Aðgerðarleysi og ákvarðanafælni stjórnvalda
- Hindranir og skilningsleysi opinberra aðila á aðstæðum á svæðinu
- Möguleg nýting auðlinda svæðisins takmörkuð
- Verslunum fækkar

Helstu veikleikar (V)

- Menntunarstig undir meðallagi
- Afhendingaröryggi rafmagns ótryggt
- Raforkuskortur
- Vöntun á starfsfólki með ákveðna menntun eða færni
- Erfiðar samgöngur
- Einhæft atvinnulíf
- Viðkvæmni fyrir sveiflum í náttúrufari
- Hráefni keyrt í burtu, vantar úrvinnslu
- Skortur á íbúðarhúsnæði
- Smæð markaðssvæðis

Helstu tækifæri (T)

- Uppbygging í fiskeldi
- Þróun og nýsköpun í hliðargreinum sjávarútvegs og fiskeldi
- Ný störf vegna rannsókna og eftirlits tengt fiskeldi
- Uppbygging Hringvegs 2
- Stækkun markaðssvæðis með stafrænni tækni þar sem verslun og þjónusta færist á netið

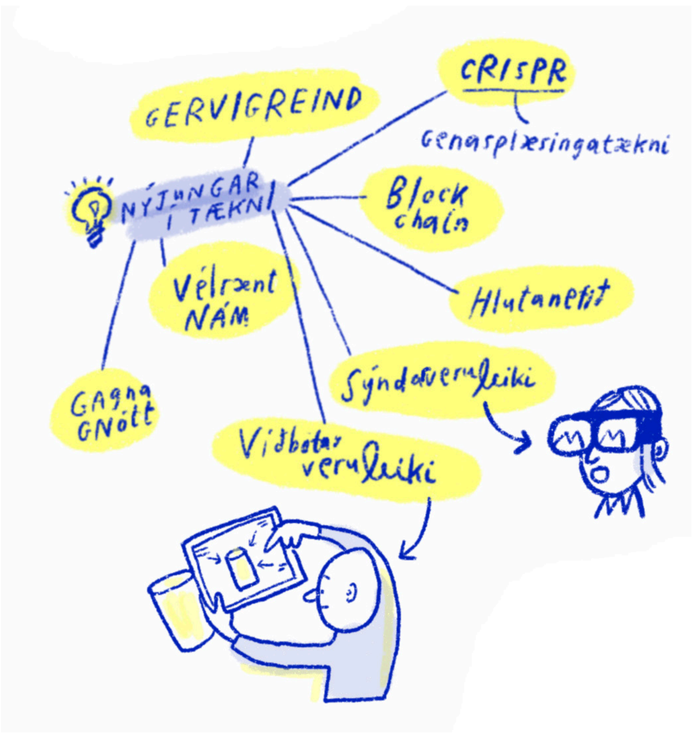

MÆLANLEG MARKMIÐ

Fjölga fyrirtækjum, störfum og vel menntuðu starfsfólki og auka þannig verðmætasköpun í landshlutanum.

1. Að atvinnutekjur íbúa verði jafnar eða hærri en landsmeðaltal
2. Að fjölga nýskráðum fyrirtækjum um 8%
3. Að afkoma fyrirtækja á Vestfjörðum verði yfir landsmeðaltali

TENGSL VIÐ FORGANGSMARKMIÐ RÍKISSTJÓRNARINNAR

2 EKKERT HUNGUR · 5 JAFNRÉTTI KYNJANNA · 7 SJÁLFBÆR ORKA · 8 GÓÐ ATVINNA OG HAGVÖXTUR · 9 NÝSKÖPUN OG UPPBYGGING · 11 SJÁLFBÆRAR BORGIR OG SAMFÉLÖG · 17 SAMVINNA UM MARKMIÐIN

- **7.1** Eigi síðar en árið 2030 verði nútímaleg og áreiðanleg orkuþjónusta í boði alls staðar í heiminum á viðráðanlegu verði.
- **8.2** Aukinni framleiðni í atvinnulífinu verði náð með fjölbreytni, tækninýjungum og nýsköpun, meðal annars með því að beina athygli að vinnuaflsfrekum geirum sem fela í sér mikinn virðisauka.
- **8.5** Eigi síðar en árið 2030 verði full vinna og mannsæmandi störf í boði fyrir allar konur og karla, þar á meðal ungt fólk og fatlað fólk, og sömu laun greidd fyrir jafnverðmæt störf.
- **8.9** Eigi síðar en árið 2030 hafi verið mótuð og innleidd stefna í því skyni að stuðla að sjálfbærri ferðaþjónustu sem skapar störf og leggur áherslu á staðbundna menningu og framleiðsluvörur.
- **9.1** Þróaðir verði traustir innviðir, sjálfbærir og sveigjanlegir, hvort sem er staðbundnir eða yfir landamæri, í því skyni að styðja við efnahagsþróun og velmegun þar sem lögð verði áhersla á jafnt aðgengi á viðráðanlegu verði fyrir alla.
- **9.5** Vísindarannsóknir verði efldar og tæknigeta atvinnugreina í öllum löndum endurbætt, þar á meðal í þróunarlöndum. Eigi síðar en árið 2030 verði ýtt undir nýsköpun og fjölgað störfum við rannsóknir og þróun fyrir hverja milljón íbúa, auk þess sem útgjöld til rannsókna og þróunar hins opinbera og einkageirans verði aukin.

ÁHERSLUR 2023 – 2024

1. Við viljum auka framboð á íbúðahúsnæði á Vestfjörðum.
2. Við viljum auka framboð á gistingu og afþreyingu fyrir ferðamenn á Vestfjörðum.
3. Við viljum efla vöru-og tækniþróun, auka framleiðni og vöxt fyrirtækja með áherslu á hringrásarhagkerfið og orkuskipti.
4. Við viljum fylgja eftir markmiðum og aðgerðum Áfangastaðar-áætlunar Vestfjarða.
5. Við viljum öfluga klasa hafnsækinnar atvinnustarfsemi, sjávarútvegs, fiskeldis og ferðaþjónustu.
6. Við viljum efla nýsköpun, auka virði afurða og fjölbreytni starfa á Vestfjörðum.
7. Við viljum auka hagnýtingu á stafrænni tækni í öllum atvinnugreinum.
8. Við viljum öflugar nýsköpunar- og samfélagsmiðstöðvar um alla Vestfirði .
9. Við viljum að Vestfirðir séu sam-keppnishæfir hvað varðar fjarskipti.
10. Við viljum að forgangur verði settur á aðgerðir sem auka afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum.
11. Við viljum fjölga hátækni-fyrirtækjum og styðja við þróun nýrra atvinnugreina sem byggja á sérstöðu svæðisins.
12. Við viljum auka sýnileika Vestfirsks atvinnulífs.

SAMFÉLAG

Helstu styrkleikar (S)

- Vel heppnuð uppbygging Háskólaseturs og Lýðskólans á Flateyri
- Færni ungmenna í fjarnámi
- Fjölbreytt námsframboð í MÍ
- Starfrækt útibú FSN á Patreksfirði
- Góður grunnur verknáms í MÍ
- Fræðslumiðstöð Vestfjarða með starfsstöðvar á þremur stöðum

Helstu veikleikar (V)

- Menntunarstig undir meðallagi
- Skortur á menntunarframboði í heimabyggð
- Takmarkaðir þróunarmöguleikar Fræðslumiðstöðvar Vestfjarða m.a vegna vanfjármögnunar
- Skortur á framhaldsnámi á Ströndum og Reykhólum
- Framhaldsstig verknáms ekki í boði
- Verknám ekki í boði á s-Vestfjörðum Reykhólum og Ströndum

Helstu ógnanir (Ó)

- Kröfur um hópastærðir standa náms-framboði fyrir þrifum bæði á framhaldsstigi og símenntun
- Fólksfækkun - óhagstæð aldurssamsetning
- Takmarkað fjármagn til stuðnings við fjarnámsnema
- Takmarkað aðgengi að fjölbreyttri heilbrigðisþjónustu
- Aðhaldskrafa í fjárlögum sem bitnar illa á smáum einingum (ostaskerahagfræði)

Helstu tækifæri (T)

- Samstarf skóla innan og utan svæðis
- Auknir valkostir í fjarnámi við skóla innanlands og utan
- Áhugi á hreyfi- og útivistarmenningu
- Þróun fjarheilbrigðisþjónustu

MÆLANLEG MARKMIÐ

Tryggja öllum aðgengi að hágæða menntun, hækka menntunarstig, auka velferð og efla þannig mannauð og atvinnulíf.

1. Að lækka hlutfall þeirra sem einungis hafa grunnmenntun að landsmeðaltali
2. Að framhaldsmenntuðum á vinnumarkaði fjölgi um 15%
3. Að fjölga háskólamenntuðum um 5%
4. Auka hamingju Vestfirðinga um 5%

TENGSL VIÐ FORGANGSMARKMIÐ RÍKISSTJÓRNARINNAR

- **4.3** Eigi síðar en árið 2030 verði öllum konum og körlum tryggður jafn aðgangur að góðu tækni-, starfs- og framhaldsnámi, þar á meðal á háskólastigi, á viðráðanlegu verði.
- **4.4** Eigi síðar en árið 2030 hafi ungmennum og fullorðnum með hagnýta kunnáttu fjölgað umtalsvert, þar á meðal á sviði tækni- og starfsmenntunar, til þess að geta gegnt viðeigandi störfum, fengið mannsæmandi vinnu og stundað frumkvöðlastarfsemi.
- **4.7** Eigi síðar en árið 2030 verði tryggt að allir nemendur öðlist nauðsynlega þekkingu og færni til þess að ýta undir sjálfbæra þróun, meðal annars með menntun sem er ætlað að efla sjálfbæra þróun og sjálfbæran lífsstíl, með því að hlúa að friðsamlegri menningu, með mannréttindum, kynjajafnrétti, alheimsvitund, viðurkenndri menningarlegri fjölbreytni og framlagi menningar til sjálfbærrar þróunar.
- **10.3** Tryggð verði jöfn tækifæri og dregið úr ójöfnuði, meðal annars með afnámi laga, breyttri stefnumótun og starfsháttum sem ala á mismunun, samhliða því að þrýsta á lagasetningu, stefnumótun og starfshætti sem styðja við markmiðið.
- **16.10** Almenningur hafi aðgengi að upplýsingum og grundvallarréttindi verði tryggð í samræmi við landslöggjöf og alþjóðasamninga.
- **17.17** Hvetja til skilvirkra samstarfsverkefna hjá hinu opinbera, milli opinbera geirans og einkaaðila og á meðal borgaranna og styðja við slík verkefni. Við framkvæmd þeirra verði byggt á reynslu af samstarfsverkefnum almennt og útsjónarsemi höfð í fyrirrúmi.

ÁHERSLUR 2023 – 2024

1. Við viljum að innviðir svæðisins séu samkeppnishæfir við aðra landshluta.
2. Við viljum hækka menntunarstig með því að fylgja eftir markmiðum og aðgerðum Menntastefnu Vestfjarða.
3. Við viljum að jafnrétti til búsetu verði tryggt og stuðla að fjölbreytni samfélagsins.
4. Við viljum samþætta og endurskoðaða móttöku sveitarfélaga á nýjum íbúum.
5. Við viljum að öllum börnum verði tryggt aðgengi að íþrótta- og tómstundastarfi og áframhaldandi menntun eftir grunnskóla.
6. Við viljum stuðla að enn nánara samstarfi sveitarfélaga á Vestfjörðum.
7. Við viljum stuðla að bættri lýðheilsu með aðgerðum sem hvetja til þátttöku allra íbúa
8. Við viljum stuðla að vexti fjölmenningarsamfélags á Vestfjörðum
9. Við viljum fylgjast með og styrkja stöðu erlendra íbúa á Vestfjörðum með áherslu á börn og ungmenni
10. Við viljum að íbúum sé tryggt aðgengi að öflugri heilbrigðisþjónustu óháð búsetu.

UMHVERFI OG SKIPULAG

S – Helstu styrkleikar

- Umhverfisvottun sveitarfélaganna
- Fjórðungur lands á Vestfjörðum nýtur friðlýsingar eða hverfisverndar
- Áhugi íbúa á umhverfismálum
- Skilgreind svæði fyrir uppbyggingu áfangastaða í ferðaþjónustu
- Víðast aðgengi að nægu hreinu vatni

Ó – Helstu ógnanir

- Skortur á samstarfi í skipulagsmálum
- Skortur á eftirliti með atvinnustarfsemi í nærumhverfi
- Hæg uppbygging orkuskipta í samgöngum

V – Helstu veikleikar

- Rafmagn framleitt með jarðefnaeldsneyti
- Ónóg eftirfylgni með umhverfisstefnum
- Misræmi í flokkunarmálum
- Ósjálfbærni í sorpmálum

T – Helstu tækifæri

- Sjálfbær nýting lítt snortinna svæða
- Svigrúm til uppbyggingar sjálfbærrar ferðaþjónustu og matvælavinnslu
- Nýta svæðisskipulag sem verkfæri til framþróunar
- Sjálfbærir Vestfirðir

MÆLANLEG MARKMIÐ

Auka **umhverfisvitund** íbúa, sveitarfélaga og fyrirtækja, bæta aðgengi að **sjálfbærum lausnum** og draga úr sóun.

1. Að 90% stofnana sveitarfélaga með fleiri en 10 starfsmenn séu komin með fyrsta skrefið í verkefninu Græn skref sveitarfélaganna
2. Að dregið verði úr magni urðaðs sorps um 5%
3. Að fjölga hraðhleðslustöðvum um 200%

TENGSL VIÐ FORGANGSMARKMIÐ RÍKISSTJÓRNARINNAR

- **6.3** Eigi síðar en árið 2030 verði vatnsgæði aukin með því að draga úr mengun, útiloka óæskilega sorplosun og lágmarka losun hættulegra efna og efnablandna. Hlutfall óunnins skólps og frárennslisvatns verði minnkað um helming og endurvinnsla og örugg endurnýting aukin til muna um heim allan.
- **6.6** Eigi síðar en árið 2020 verði unnið að úrræðum til að vernda og endurheimta vatnstengd vistkerfi, þ.m.t. fjalllendi, skóga, votlendi, ár, grunnvatnsból og vötn.
- **8.4** Fram til ársins 2030 verði nýting auðlinda til neyslu og framleiðslu bætt jafnt og þétt og leitast við að draga úr hagvexti sem gengur á náttúruna í samræmi við tíu ára rammaáætlun um sjálfbæra neyslu og framleiðslu, með hátekjuríkin í fararbroddi.
- **11.6** Eigi síðar en árið 2030 verði dregið úr skaðlegum umhverfisáhrifum í borgum, meðal annars með því að bæta loftgæði og meðhöndlun úrgangs.
- **12.2** Eigi síðar en árið 2030 verði markmiðum um sjálfbæra og skilvirka nýtingu náttúruauðlinda náð.
- **13.2** Ráðstafanir vegna loftslagsbreytinga verði að finna í landsáætlunum, stefnumótunum og skipulagi.
- **14.3** Unnið gegn súrnun sjávar og skaðlegum áhrifum haldið í skefjum, t.d. með því að efla vísindasamstarf á því sviði.
- **15.2** Eigi síðar en árið 2020 hafi tekist að efla sjálfbærni skóga af öllu tagi, stöðva skógareyðingu, endurheimta hnignandi skóga og auka verulega nýskógrækt og endurrækta skóga um allan heim.
- **15.5** Gripið verði til brýnna og nauðsynlegra aðgerða til að sporna við hnignun náttúrulegra búsvæða og líffræðilegrar fjölbreytni. Eigi síðar en árið 2020 verði gripið til aðgerða til að vernda tegundir í bráðri hættu og koma í veg fyrir útrýmingu þeirra.
- **15.8** Gripið verði til ráðstafana eigi síðar en árið 2020 til að koma í veg fyrir aðflutning ágengra, framandi tegunda og dregið verulega úr áhrifum þeirra á vistkerfi á landi og í vatni. Tegundunum efst á lista verði útrýmt eða útbreiðslu þeirra eða fjölgun stýrt.
- **15.9** Eigi síðar en árið 2020 verði tekið tillit til gildis vistkerfis og líffræðilegrar fjölbreytni við gerð lands- og svæðisáætlana og í öllu þróunarferli, skýrslugerðum og aðgerðum til að draga úr fátækt.

ÁHERSLUR 2023 – 2024

1. Við viljum stuðla að auknu samtali sveitarfélaga og fyrirtækja um umhverfis- og loftslagsmál.
2. Við viljum vinna að kolefnishlutlausum Vestfjörðum.
3. Við viljum stuðla að fræðslu um hringrásahagkerfið, umhverfis- og loftslagsmál .
4. Við viljum vinna svæðisáætlun um úrgangsmál .
5. Við viljum vinna svæðisskipulag með áherslu á sjálfbæra nýtingu auðlinda sem stuðlar að uppbyggingu svæðisins.
6. Við viljum hraða vinnu að orkuskiptum í höfnum.
7. Við viljum vinna innviðaáætlun Vestfjarða .
8. Við viljum bæta upplýsingagjöf.
9. Við viljum stuðla að upplýstri umræðu um sjálfbæra nýtingu náttúruauðlinda og verndun umhverfis.
10. Við viljum skoða uppbyggingu þjóðskóga á Vestfjörðum í tengslum við aðra landnýtingu .
11. Við styðja sérstaklega umhverfisvæna ferðamáta eins og göngu, hjólreiðar og almenningssamgöngur.

MENNING

Helstu styrkleikar (S)

- Fjölbreytt safnaflóra
- Sterkir tónlistaskólar
- Víða góðir tónlistarsalir og húsakostur til menningarstarfsemi
- Rótgrónar hátíðir sem setja svip á samfélagið
- Tengsl atvinnulífs og skapandi greina
- Góð reynsla af bæjarhátíðum

Helstu veikleikar (V)

- Fáir listamenn sem starfa við list sína allt árið
- Ungir listamenn flytja ekki aftur heim að loknu námi
- Lítið samstarf í menningarmálum
- Lítið samstarf við aðrar greinar
- Vanfjármögnuð menningarhús og hátíðir
- Litið á menningu sem hobbý

Helstu ógnanir (Ó)

- Stafræn afþreying
- Menningu tekið sem sjálfsögðum hlut
- Fámenni

Helstu tækifæri (T)

- Samstarf atvinnulífs og menningar
- Aukið samstarf á milli svæða innan Vestfjarða
- Ferðamannaleiðin Hringvegur 2
- Stafrænir flakkarar og stafræn tækni

MÆLANLEG MARKMIÐ

Auka samvinnu um menningarviðburði, tryggja staðbundinn vettvang til lýðræðislegrar umræðu.

1. Að viðhorf íbúa til menningar verði 7 % jákvæðara
2. Að auka hlutdeild skapandi greina í atvinnulífinu um 5%
3. Gestafjöldi í vestfirsk söfn aukist um 8%

3 HEILSA OG VELLÍÐAN

9 NÝSKÖPUN OG UPPBYGGING

17 SAMVINNA UM MARKMIÐIN

12 ÁBYRG NEYSLA OG FRAMLEIÐSLA

TENGSL VIÐ FORGANGSMARKMIÐ RÍKISSTJÓRNARINNAR

- **4.7** Eigi síðar en árið 2030 verði tryggt að allir nemendur öðlist nauðsynlega þekkingu og færni til þess að ýta undir sjálfbæra þróun, meðal annars með menntun sem er ætlað að efla sjálfbæra þróun og sjálfbæran lífsstíl, með því að hlúa að friðsamlegri menningu, með mannréttindum, kynjajafnrétti, alheimsvitund, viðurkenndri menningarlegri fjölbreytni og framlagi menningar til sjálfbærrar þróunar.
- **9.4** Eigi síðar en árið 2030 verði innviðir styrktir og atvinnugreinar endurskipulagðar til að gera þær sjálfbærar, nýting auðlinda verði skilvirkari og í auknum mæli innleiði hvert og eitt land tækni og umhverfisvæna verkferla eftir getu.

ÁHERSLUR 2023 – 2024

1. Við viljum auka þátttöku almennings í menningar og félagsstarfi.
2. Við viljum efla samstarf menningarstofnana.
3. Við viljum auka samstarf svæða og efla menningarstarf sem er ætlað öllum Vestfirðingum.
4. Við viljum efla listnám, aðgengi að listsköpun og hvetja þannig til þátttöku allra í menningarlífinu.
5. Við viljum auka tengsl og samvinnu menningar og atvinnulífs.
6. Við viljum efla og auðga menningarstarfsemi og fjölga tækifærum til atvinnusköpunar á sviði skapandi greina.
7. Við viljum tryggður sé vettvangur menningarstarfsemi í öllum byggðakjörnum.
8. Við viljum efla ímynd Vestfjarða sem áhugaverðs svæðis til að njóta lista og til listsköpunar.
9. Við viljum auka menningarlæsi allra íbúa Vestfjarða og bjóða menningu af öllum uppruna velkomna.
10. Við viljum efla menningarleg samskipti og stuðla að ferðum listamanna milli landshluta.
11. Við viljum ýta undir menningarleg og söguleg sérkenni mismunandi svæða á Vestfjörðum.
12. Við viljum efla og kynna menningu barna og ungmenna.

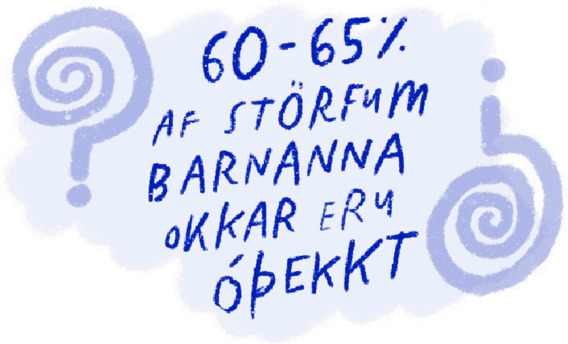

ATVINNA OG NÝSKÖPUN

MARKMIÐ	MÆLIKVARÐI	GRUNNGÖGN
Að atvinnutekjur íbúa verði jafnar eða hærri en landsmeðaltal	Voru árið 2017 um 300 þ. undir LM	Stöðugreining Byggðastofnunar 2019
Að fjölga nýskráðum fyrirtækjum um 8%	Úr 6 í 6.5 pr. 1000 íbúa	Stöðugreining Byggðastofnunar 2019
Að afkoma fyrirtækja á Vestfjörðum verði jöfn eða yfir landsmeðaltali	Er í 4,2 af 7. Landsmeðaltal er 4,7	Deigla - Fyrirtækjakönnun landshluta 2018

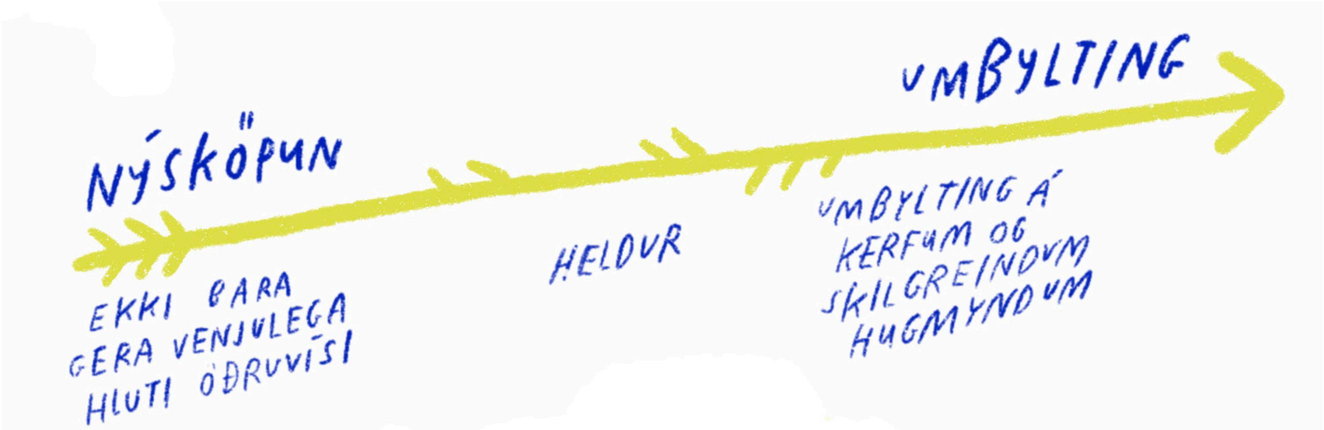

SAMFÉLAG

MARKMIÐ	MÆLIKVARÐI	GRUNNGÖGN
Að lækka hlutfall þeirra sem einungis hafa grunnmenntun um 12%	2018 – hlutfall kvenna 32% og karla 33%	Stöðugreining Byggðastofnunar 2019
Að framhaldsmenntuðum á vinnumarkaði fjölgi um 15% (bóknám, starfsnám, iðnnám, raunfærnimat)	2018 – konur 31% og karlar 52%	Stöðugreining Byggðastofnunar 2019
Að fjölga háskólamenntuðum um 5%	2018 – konur 37% og karlar 15%	Stöðugreining Byggðastofnunar 2019
Auka hamingju Vestfirðinga um 5%.	2018 – 7,9 stig	Deigla – Íbúakönnun 2018

UMHVERFI OG **SKIPULAG**

MARKMIÐ	MÆLIKVARÐI	GRUNNGÖGN
Að 90% stofnana sveitarfélaga með fleiri en 10 starfsmenn séu komin með fyrsta skref í verkefninu Græn skref sveitarfélaga	2018 – hlutfall með skref 0 af 16	Græn skref sveitarfélaganna 2019
Að dregið verði úr magni urðaðs sorps um 5%	2018- kg á íbúa og gesti 376,6	Umhverfisvottaðir Vestfirðir 2019
Að fjölga hraðhleðslustöðvum um 200%	2019 – 5 stk.	Orkubú Vestfjarða – Hleðslustöðvar á Vestfjörðum 2019 ov.is

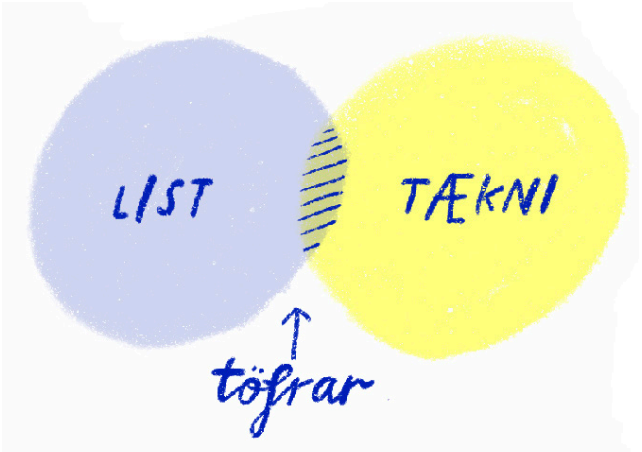

MENNING

MARKMIÐ	MÆLIKVARÐI	GRUNNGÖGN
Að auka hlutdeild skapandi greina í atvinnulífinu um 5%	2018- 4,3%	Umhverfisvottaðir Vestfirðir 2019
Gestafjöldi í vestfirskum söfnum aukist um 8%	2017 – 75.327 Ísl. 23.126 - Erl.52.201	Hagstofan - 2017

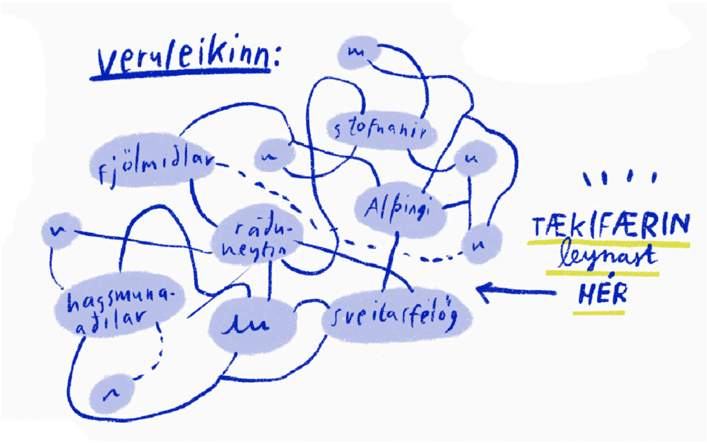

ATVINNA OG **NÝSKÖPUN**

Nýjar áherslur til ársins 2024

- Verkefni sem stuðla að hagnýtingu á stafrænni tækni í öllum atvinnugreinum.
- Verkefni sem stuðla að aukinni vöru- og tækniþróun með áherslu á að auka virði afurða.
- Verkefni sem fela í sér fjölbreytileika starfa, vöxt og framleiðni fyrirtækja.
- Verkefni sem vinna að því að fylgja eftir markmiðum og aðgerðum Áfangastaðaáætlunar Vestfjarða.
- Verkefni sem innleiða hönnun í framleiðslu fyrirtækja.
- Rannsóknir eða samstarfsverkefni sem stuðla að fjölgun hátæknifyrirtækja sem byggja á hliðargreinum frumframleiðslugreina.

Verkefni (umsóknir) geta uppfyllt eina eða fleiri áherslur sjóðsins. Vægi áherslna verður breytilegt milli ára.

Hversu vel verkefni eru talin uppfylla markmið og áherslur sjóðsins eru hluti af mati fagráðs við sérhverja úthlutun.

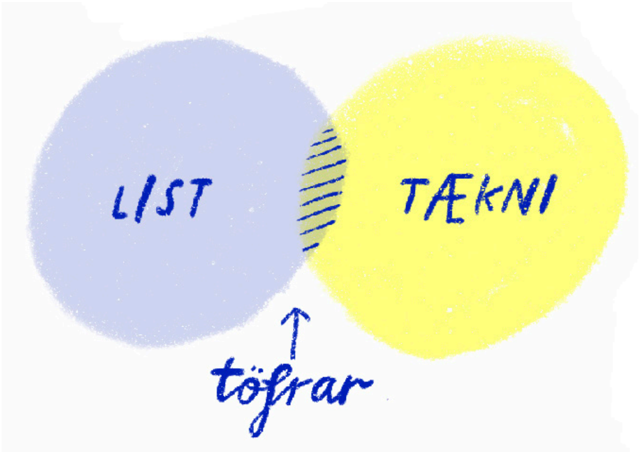

MENNINGARSTYRKIR

Nýjar áherslur til ársins 2024

- Verkefni sem auka samstarfi milli menningarstofnana.
- Verkefni sem efla samstarfi milli svæða og efla almennt menningarstarf.
- Verkefni sem efla listnám og hvetja þannig til þátttöku ungs fólks í menningarlífinu.
- Verkefni sem efla tengsl og samvinnu menningar og atvinnulífs.
- Verkefni sem efla og auðga menningarstarfsemi og fjölga tækifærum á sviði skapandi greina.
- Verkefni sem styrkja rekstrargrundvöll og auka nýtingu félagsheimila og menningarhúsa.
- Viðburðir eða verkefni sem efla ímynd Vestfjarða sem áhugaverðs svæðis til listsköpunar.
- Viðburðir eða verkefni sem efla menningarlega fjölbreytni.
- Viðburðir eða verkefni sem auka þátttöku almennings í menningar- og félagsstarfi.

Verkefni (umsóknir) geta uppfyllt eina eða fleiri áherslur sjóðsins. Vægi áherslna verður breytilegt milli ára.

Hversu vel verkefni eru talin uppfylla markmið og áherslur sjóðsins eru hluti af mati fagráðs við sérhverja úthlutun.

TILLÖGUR AÐ ÝMSUM VERKEFNUM SEM KOMU FRAM Á FUNDUM MEÐ ÍBÚUM OG ATVINNULÍFI

- Klasi skapandi greina – samskiptavettvangur atvinnulífs og menningar
- Listahátíð vestfirskra ungmenna
- Nýsköpunar- og samfélagsmiðstöðvar í alla byggðakjarna
- Hverjir búa á Vestfjörðum? - greining
- Hátíðir sem færast á milli sveitarfélaga
- Kortleggja þekkingu
- Námskeið í grunnskóla um umhverfismál
- Lifandi kynningarvettvangur menningar
- Svæðiskipulag
- Græn svæði fyrir íbúa til að rækta
- Námskeið í jákvæðri nálgun
- Iðngarðar
- Samræma sorpstefnu sveitarfélaga
- Rannsóknir varðandi orkumál- vindmyllur- sjávarföll- vetni
- Stafrænir flakkarar
- Listamannadvöl í hverri byggð
- Fjölga stöðum sem eru opnir á kvöldin
- Hrós og jákvæðni átak
- Listskreytingarsjóður
- Kynningardagur tómstunda- afþreyingar- og menningarfélaga
- Ísafjarðarstofa- menningarmiðstöð
- Heitir pottar í fjörur
- Áhersla á barnamenningu
- Veturnætur um alla Vestfirði
- Kolefnisbindingarskógur á Vestfirði
- Aftengingartúrismi
- Sláturhús á Vestfirði

Vestfjarðastofa

Fjórðungssamband Vestfirðinga

SÓKNARÁÆTLUN VESTFJARÐA